

У НОВОМЕ САДУ У НЕДЕЉУ 24. МАЈА 1898.

ГОД. XXIII.

ПОЗОРИШТЕ

БРОЈ 10.

УРЕЂУЈЕ А. ХАДИЋ.

Излази за време бављења новоришне дружине у Н. Саду свака о дану сваке представе, иначе сваког месеца по један пут на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. —

РОДИТЕЉСКИ ГРЕСИ.

Господин Милот Цветић, стари напијатељ и знанац, појавио се опет код нас, али овај пут не као глумац већ као писац, јер је он на перу исто тако вјешт као и на живој ријечи. Последњи новитет ове сезоне у Загребу прије казалишних празника „Родитељски гријеси“ од Цветића, глумљен је први пут у суботу 28. 0. м. те је у опћинству нашао лепа одзива.

Ми смо до сада познавали Цветића као драматичара: он се бавио српском историјом, из које је вадио градиво својим драмама; сада је први пут поsegнуо за догађајем из друштвеног живота, те чин пренио у Францеску, премда на њему нема никаквих францеских особина, те би се исто тако могао збивати у Биограду, Загребу или ма у којем другом мјесту. Колорит му је без извјестне боје, — положе дакле сву важност у сам чин, а тај се опет врти само око Хамлетова циља, — ради се на име о том, да се нађе и казни кривац једног злочина. Кћи тражи убицу свога оца и освешћује његову смрт.

Магдалена (гђа Стропци), кћи пропалог трговца и творничара Годфроа (г. Димитријевић), удала се за богатог барона Хектора (г. Борштник) само за то, да бароновим новцем спасе свог пропалог оца. Она га само трип, а љуби грофа Ахила (г. Фијан), који је пријатељ Хектору. Супузи живе привидно добро и сретно, и ако Магдалена увек стрепи, да би се могао открити њезин одношај с Ахилом. Хектор је болестан, дugo времена болестан од расхладе и једва може да хода, па су се љубавници надали, да ће он скоро умрети и тако их решити свих стега. Хектор је шта више именовао у својој опоруци Ахила

старатељем своје кћери Ауроре. Међутим се барон почиње опорављати, што особито Ахилу није по ћуди. Да га се опрости, саспе гроф на вечер, кад је барону опет позлило, у чашу воде отрова, те пружи чашу Магдалени, која знаде за његову намјеру, и она је даде мужу. За неколико тренутака Хектор је мртав. Уз Магдалену и Ахила присутна је била при самртном часу само мала кћерка Хекторова Аурора (мала Криста Жупанчић), која је, додуше, опазила, што је Ахил урадио, али није могла тога потпуно разумјети, већ је само чула речи Ахилове: „Свршено је. Сад је мир за навијек.“

То је предигра драме, која се збива 12 година кашње. Гроф је Аурору (сад г. Шрамова) као старатељ дао у самостан на одгој, да му не смета „срећи“ и да не открије тајне. Пуних 12 година остала је Аурора у самостану, где никад није видјела никога од својих, па ни властите мајке. Шта су међутим гроф Ахил и Магдалена радили, није нам посве јасно, али разабирамо, да сада, где се Аурора имаде повратити кући, Магдалена тражи од грофа, да се вјенча с њоме, а он се томе противи, јер не да своје слободе.

Аурора се враћа као красна и паметна дјевојка у свој дом и наставља с мајком тетошења као да ју је сваки дан видјела. На једном угледа о зиду слику свога оца — и у њој се појави спомен на прошлост. Слутње, које су је мучиле 12 година, почињу добијати конкретан облик. Она стане запиткивати мајку о смрти очевој и одлучи, да разјасни ону прну таму, која јој мучи душу.

У кући је стара газдарица Марта (гђа

Савића), која имаде сина Мишела (г. Барбарић), врла младића. Он се упознао с Аурором случајно на шетњи, заљубио се у њу и одлучио је данас сутра узети је за жену. И дјевојка је њега завољеља, па кад се сада изненада сртну у кући Магдалениој, обоје су пресретни те се зајвере.

Присутност Аурорина почиње сметати Ахилу и он предложи Магдалени, да удаду Аурору. Но што дуље размишља о том, то више му се и сама Аурора свиђа, те он одлучи да је сам узме, а Магдалену присили на приволу пријетњом, да ће је предати суду. Привидно пристаје и Аурора на ту удају, премда се тиме жели

само послужити, да открије тајну о отчејвој смрти. Њезина је борба тешка и велика, сумња на грофа бива све јача, а при том је помаже и стари лечник Буржоа (г. Милај). У једном часу њезина, рекао бих махнитања, сијевне пред њом слика њезиног оца осбитим сјајем и она сада знаде, да је на правом путу. Мало за тим прогласи је код стола гроф Ахил својом заручницом, а она, да га наведе, довикне му, кад је попио чашу шампањца, исте оне ријечи, што их је некад он довикнуо Хектору: „Свршено је. Сад је мир за навијек.“ Гроф се уплаши и мисли, да је отрован, зове у помоћ, гости се узнемире — и Аурора је открила кривца.

(Свршиће се.)

ИСТОРИЈА

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(„Брњуша“, шаљива игра у три чина, од Битонга и Буша.)

Немачка лака шаљива игра без праве логичке и природно изведене радње, без карактера психолошки истинитих и темељно обрађених а са пустим маријонетама за ситуацијону досетку до ста је одавна љубимица српској позоришној публици. Julius Rosen, Gustav von Moser, Franz von Schönthan, Jean Baptiste von Schweitzer, Rudolf Kneisel, Adolf L'Arronge — све су то имена, која ћемо почесто затећи на позоришним објавама за последњих двадесет година. Затећи ћемо их чак и по двојицу у један мах, кад ваља „избацити“ што, што је тобоже велико у својој врсти а овамо и сувише лаким средствима изазива ефекат. Треба се сетити компањиске работе „Рат у миру“, који се свагда овде у нас јави уз ужасну хуку-буку и на позорници и у гледалишту, овде дабогме нарочито у горњим регијонима. Кад сам ономадне на Константина и Јелену сваки пут пре то што ће пасти завеса видео и чуо оно комешање и cis 'и trans, живо сам се сетио Мозер-Шентанова „Рата у миру“ те сам већ по том прогностиковao лену будућност овој, новој за нас, компањиској работи, што се зове „Брњуша“. Franz Bittong и Bernhard Busch наису

дакле за нас Србе узалуд ушли под бројем 1747 у списак писаца и прерађивача драмских дела у Рекламовој универзалној библијотеци. То им је цертификат, на чијем их је основу млад преводилац спровео до српске позорнице, где ће, судећи по Antritts-visziti им, дugo бити дочекивани радиосно и својски.

Радба на туде — нека ми буде слободно тако крстити Битонг-Бушову „Die Plaudertasche“. Предмет, ако смен рећи, безазлене природе, карактери нимало нови него све сами стари позначи у нешто већ отрџану руху — ту вам је млад брачни пар, онако gemüthlich по немачки и после подруг године још у медљаним недељама, ту мизогама полауседелица, ту филогам грчки младожења ванредне племенитости, ту провртан, да не кажем: промуђуран стар уја, ту отмена мати, а не сме дабогме бити ни без komische Alte и облигатне Kammerkätzchen; глув стар коморник и два три слуге допуњују уобичајену листу. Све се врзе око тога да се „принцезица“, она мизогама полауседелица, приволи на уладбу. Активно, но дugo и прохитивно, утече ту милиокрва љесташница Лола Анкеновица и подагрasta ексцеленција, geheimer Legationsrat Kuno von Pollendorf. Једва у трећем, последњем чину дође и до неког заплета, који се брзо и отплете. Па ко-

лико је све једноставно и већ толико пута dage-wesen, толико се донало публици, која није избивала из смеја и сва срећна и задовољна изашла тога вечера из позоришта Дувђерскога. Ако је по срећи на српској позорници, онда је „Брњуша“ не може бити бољи пандан Мозеријадама: „Ултимо“, „Библијотекар“, Розенијадама „Проводација“ („Kaponenfutter“) и „Еј људи, што се не жените“ и другима тога рода. Па азал јој вера! Није од асне но није ни од штете.

Приказ је текао живо и био као од једног кова. Предводили су Милка Марковићка, носилица натписне улоге, и Ружић као стари спаривач. Милци је било тога вечера као риби у води, била је у оном свом старом елементу, кога се тако пожртвовно и уметнички силно уме и да одрече, кад треба. Ружић пак није додуше ту био оно, што би био комичар чисте крви, али му се у толико већма дивим, што шаље уме да свлада све па и што не одговара специјалном му уметничком темпераменту. То је она Ружићева снага, која уме да увери па као да ти је пред очима сушта истини. Софија Вујићка, Сара Бакаловићка, Марта Тодосићка и Давица Туцаковићева са женске стране, а Спасић, Марковић и Бакаловић с мушкине стране вољно су прионули да помогну „Брњушу“ на ноге. Куд ће им за то веће награде и признања него што је била очигледна анимованост и незатајиво задовољство у публике тога вечера? Г.

ХРВАТСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Последња драмска представа и опроштај интенданта дра Стевана пл. Милетића.) 31. маја о. г. завршена је овогодишња драмска сезона у Загребу. Том приликом давала се Деметрова „Теута“. То беше уједно и последња представа досадашње управе дра Милетића, који је рад свој почeo том класичном драмом. У позоришту било је доста света. Представљало се веома добро, а публика је више пута свом одушевљењу давала бурна израза. Горду јувакињу Теуту глумила је Строциница својом неодољивом уметношћу, те је игром својом изазвала многог бурног одобравања. Уз њу се јувачки држао Фијан, као ватрени, поносити и неустрашиви Дмитар. Како њему, тако и Борштику, па и другима повлађивало се често. За цело време представе приређиване су силне

овације интенданту Милетићу. Публика је живо иљескала интенданту, који се после друге слике, тек на дуготрајно захтевање, показао у својој ложи, да се захвали публици. Овације поновиле су се у трећем чину и на свршетку представе, кад је публика бурним и громовитим клицањем тражила, да још једном види омиљенога интенданта, који јој је толико угодних и лепих тренутака прибавио у поноситом храму хрватске Талије. Тај срдачни опроштај речито говори о искреним симпатијама, што их је др. Милетић уживао у позоришном свету.

Др. Стеван Милетић, интенданат хрватског народног позоришта, издао је овај опроштај: „Свршавајући представом „Теуте“ своје умјетничко дјеловање као интендант хрватског земаљског казалишта, част ми је захвалити овим велеславном општинству кано и славном новинарству на свој љубави и потпори, којом је мој рад кроз ове четири године од њихове стране праћен био. Подједно се захваљујем и свим мојим уредником у самом казалишту на њиховој умјетничкој потпори молбом, да ми сви изволе чувати пријатељску успомену.“

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Ред позоришних представа).

У понедеоник 25. маја (6. јуна): „Јованчићи сватови“. Шаљива опера у 1 чину, написали Карс и Барбије, сложио Виктор Масе, превео Никола Ј. Мариновић. — Пре тога: „Јабука“. Шаљива оперета из српског народног живота у 3 чина, написао Веља М. Мильковић, музика од Х. Дубека.

У уторак 26. маја (7. јуна): „Концерат соколовачког сељачког певачког друштва“, са представом: „Љубавно писмо“. Шаљива игра у 1. чину, написао Костија Трифковић. Чист приход од тог концерта и представе намењен је зидању српске велике гимназије новосадске.

У четвртак 8. маја (9. јуна) с новом поделом улогу први пут: „Присни пријатељи“. Шаљива игра у 4 чина, написао В. Сарду, с француског.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРНИШТВО.

7. Представа.

У ДУНЂЕРСКОВОМ ПОЗОРИШТУ.

Ван претплате.

У Новом Саду, у недељу 24. маја (5. јуна) 1898.

ЗАДУЖБИНА ЦАРА ЛАЗАРА.

Слика из српске прошлости у 5 чинова, с песмама. По народној песми „Зидање Раванице“, написао у стиховима М. П. Шапчанин, музика од Х. Дубека, — Редитељ: Добриновић.

ОСОБЕ:

1. чин. Вечера.

Цар Лазар . . .	Лукић.
Царица Милица . .	С. Вујићка.
Високи Стеван син им . . .	Љ. Душановићка.
Вукосава } њихове Мара } кћери . . .	С. Бакаловићка. Т. Лукићка.
Југ Богдан . . .	Ружин.
Дамјан } његови си- Бошко } нови . . .	Спасић. Вајко.
Патријарх Јеврем . . .	Бакаловић.
Кир Арсеније игу- ман . . .	Тодосић.
Милош Обилић . . .	Добриновић.
Вук Бранковић . . .	Мицић.
Живко Хомољац . . .	Душановић.
Раде, неимар . . .	Марковић.
Голубан, царев слуга . . .	З. Ђуришићева.
Прва } дворници . . .	Д. Николићка.
Друга } дворници . . .	Д. Васиљевићка.
Трећа } цареве . . .	Л. Вујићићева.
Остали Југовићи. Велике војводе и властела. Дворници. Дворниче. Гости цареве. Слуге.	

II. чин. Пустинјак.

Југ Богдан . . .	Ружин.
------------------	--------

Догађа се у Крушевцу и у Раваници 1381. Први чин: у царевој дворници у Крушевцу. — Други чин: код Раванице. — Трећи чин: код Раванице. — Четврти чин: у дворцу царовом у Крушевцу. — Пети чин: пред црквом Раваницом.

У понедељак 25. маја (6. јуна): „ЈАБУКА“. Шаљива оперета из српског народног живота, у 3 чина, написао Веља Мильковић, музика од Х. Дубека. — За тим: „ЈОВАНИЧИНИ СВАТОВИ“. Шаљива опера у 1 чину, написали Ђаре и Барбје, сложио Виктор Масе, прев. Никола Ј. Мариновић.

Ко од наших поштованих претплатника жели своју ложу или своја места и за ову представу задржати, нека изволи ту намеру своју изјавити у благајни у позоришту, д> 11. сахата пре подне и у том случају добијају претплатници своју ложу или своја места по претплатној ценi.

Улазнице могу се добити на благајни у позоришту од 9—12 сахата пре подне и од 3—5 после подне, а за тим на позоришној благајни.

Почетак тачно у 8 сахата у вече.